Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 28 oktober 2026
Betreft Bijlage bij brief 'Opvolging debat over de bevindingen van de Algemene Rekenkamer dat 10.000 aangiften van ernstige misdrijven niet door de politie worden onderzocht'

Beschrijving proces screening en selectie van registraties
Middels deze toelichting van het screenings- en selectieproces wordt meer inzicht en transparantie geboden in de opsporing.

Misdrijven kunnen op verschillende manieren ter kennis komen bij de politie. Veelal gebeurt dit via (internet)aangiften of meldingen, maar ook via observaties/heterdaad. De politie en het OM worden geconfronteerd met een veelheid aan strafbare feiten, waarvoor de opsporingscapaciteit ontoereikend is. Dit vraagt een continue afweging of in een zaak tot opsporing wordt overgegaan en, zo ja, met welke inzet. Binnen de beschikbare opsporingscapaciteit zullen altijd keuzes gemaakt moeten worden, waarbij niet alle aangiften of meldingen kunnen leiden tot een opsporingsonderzoek of strafrechtelijke vervolging. De politie en het OM gebruiken voor deze keuzes het screenings- en selectiviteitskader misdrijven.[1] Dit is een nadere uitwerking van het op hoofdlijnen gegeven afwegingskader in de Aanwijzing voor de opsporing.[2]

Wanneer een registratie van een aangifte, melding of eigen waarneming van de politie wordt opgenomen, wordt de desbetreffende registratie voorzien van een maatschappelijke klasse (c.q. incidentcode) door de agent die deze registratie maakt. De toekenning van een maatschappelijke klasse aan een zaak heeft in deze fase geen betrekking op de daadwerkelijke ernst van de zaak, en is vooral bedoeld als categoriseringsmiddel op basis van de eerste informatie die op dit moment voorhanden is.

Volgens het screenings- en selectiviteitskader wordt een opgenomen registratie als volgt behandeld. De eerste stap is screening. Een zogenoemde casescreener van de politie beoordeelt 1) is er sprake van een strafbaar feit, 2) is er sprake van een High Impact Crime[3]-of ondermijningsmisdrijf en 3) is er opsporingsindicatie aanwezig. Als er evident geen sprake is van een strafbaar feit, dan wijst de casescreener de registratie af en wordt deze dus niet verder in behandeling genomen. In alle High Impact Crime- en ondermijningsmisdrijven (niet zijnde

[1] Screenings- en selectiviteitskader | Openbaar Ministerie
[2] wetten.nl - Regeling - Aanwijzing voor de opsporing - BWBR0034586
[3] High Impact Crime (HIC) delicten zijn delicten met een grote impact op slachtoffers, hun omgeving en de maatschappij. Voorbeelden van deze delicten zijn geweldsdelicten zoals moord, zware mishandeling, overvallen, aanvallen met explosieven en mishandelingen.

veel-voorkomende-criminaliteit (VVC)-misdrijven[4]) maakt de casescreener *altijd* een onderzoeksdossier aan en overlegt de politie met het OM.

Iedere High Impact Zaak - waaronder ernstige fysieke criminaliteit – heeft dus prioriteit, moet worden voorzien van een onderzoeksdossier, en dient besproken te worden met het OM. Bij dit soort zaken maakt het OM (in afstemming met politie) expliciet de afweging om wel of niet over te gaan tot opsporing en vervolging. Bij de toetsing of er opsporingsindicatie(s) aanwezig is, kijkt de casescreener of er aanknopingspunten zijn om een opsporingsonderzoek in te stellen. De inspanningen die hiermee gemoeid zijn moeten in redelijke verhouding staan tot het belang van het te onderzoeken misdrijf.[5] Deze redelijke verhouding is belangrijk, want opsporingscapaciteit kan maar één keer ingezet worden. Indien die opsporingsindicatie er is, wordt de aangifte of melding doorgezet.

Als een registratie is doorgezet (er is sprake van een strafbaar feit en er is voldoende opsporingsindicatie) dan volgt de fase om te selecteren. De politie is samen met het OM verantwoordelijk voor de goede inzet van de beschikbare opsporingscapaciteit. De politie en OM beoordelen vervolgens a) de prioriteit van de zaak, b) de kans op bewijsbaarheid, c) of een niet-strafrechtelijke interventie effectiever is en d) of voldoende opsporingscapaciteit beschikbaar is voor ingescreende aangiften/meldingen.

Wat bovenstaand proces (dat uitgebreider beschreven is in het screenings-en selectiviteitskader) laat zien, is dat bij de keuze om een zaak al dan niet in behandeling te nemen, de ernst van het misdrijf uiteraard een belangrijke rol speelt, maar zeker niet het enige criterium is. Ook de proportionaliteit van het onderzoeken van de aanwezigheid van opsporingsindicaties is van groot belang, net als de kans op een vervolgbare zaak. Verder wegen de impact op, en belangen van, de slachtoffers, de maatschappelijke impact en de profielen van de persoon van de verdachte mee en wordt er beoordeeld of een alternatieve afdoening dan via het strafrecht wenselijker/effectiever is (bijvoorbeeld een stopgesprek of mediation). De schaarse opsporingscapaciteit speelt ook een rol in deze fase. Dat betekent dat steeds afgewogen moet worden of in een zaak tot opsporing wordt overgegaan en, zo ja, met welke inzet. Indien er nog wel mogelijkheden tot opsporing aanwezig zijn, maar er geen capaciteit is en niet te verwachten is dat deze binnen afzienbare tijd beschikbaar zal komen, kunnen in gevallen die beschreven staan in het screeningskader zaken vroegtijdig worden beëindigd.

De prioritering in de opsporing is complex en van veel factoren afhankelijk maar heeft altijd tot doel om maatschappelijke en rechtsstatelijke belangen te dienen. Tegelijkertijd is de realiteit dat niet alle meldingen of aangiften tot een opsporingsonderzoek zullen leiden. Voor aangevers staat na een besluit over het niet in behandeling nemen van een aangifte de mogelijkheid van bezwaar bij de officier van justitie en daarna eventueel een artikel 12-procedure bij het desbetreffende gerechtshof open.

[4] Een veel-voorkomende-criminaliteit-misdrijf (VVC)-misdrijf is een misdrijf dat vaak voorkomt waarvan de bewijslijst relatief eenvoudig van aard is en een behandeltijd vergt van slechts uren of dagen.
[5] Als voorbeeld wordt hierbij genoemd dat het veiligstellen van biologische sporen en het laten onderzoeken daarvan op DNA staat wel in redelijke verhouding tot een woninginbraak, maar niet tot een winkeldiefstal.